

Львівський державний університет
внутрішніх справ

ПСИХІЧНЕ ЗДОРОВ'Я ОСОБИСТОСТІ У КРИЗОВОМУ СУСПІЛЬСТВІ

Збірник тез
V Всеукраїнської науково-практичної конференції

23 жовтня 2020 року

Львів

УДК 159.942.5;159.98.+316.613.5
П86

Рекомендовано до друку та поширення через мережу Інтернет
Вченою радою факультету психології
(протокол від 15 вересня 2020 року № 2)

Укладач
З. Р. Кісіль,
доктор юридичних наук, професор,
декан факультету психології
Львівського державного університету внутрішніх справ

П86 **Психічне** здоров'я особистості у кризовому суспільстві:
збірник матеріалів IV Всеукраїнської науково-практичної
конференції (23 жовтня 2020 року) / уклад. З. Р. Кісіль.
Львів: Львівський державний університет внутрішніх
справ, 2020. 256 с.

Збірник містить тези доповідей та повідомлень матеріалів
Всеукраїнської науково-практичної конференції «Психічне
здоров'я особистості у кризовому суспільстві», яка відбудеться
23 жовтня 2020 року у Львівському державному університеті внут-
рішніх справ.

У публікаціях українських учених та молодих науковців роз-
крито актуальні проблеми психічного здоров'я особистості сього-
дення, а також задіяння й реалізації інноваційних методів та техно-
логій щодо його збереження у кризовому суспільстві.

Опубліковано в авторській редакції.

УДК 159.942.5;159.98.+316.613.5

© Львівський державний університет
внутрішніх справ, 2020

Роман ЯРЕМКО
викладач кафедри
практичної психології та педагогіки
(*Львівський державний університет
безпеки життєдіяльності*)

ПРОБЛЕМА ПРОФЕСІЙНОЇ МОТИВАЦІЇ МАЙБУТНІХ РЯТУВАЛЬНИКІВ

Успішна реалізація особистості в професії залежить від здібностей, знань та навичок засвоєних під час навчання у ЗВО, досвіду здобутого у практичній діяльності. Але застосування професійних знань, вмінь та практичного досвіду залежить від мотиваційної готовності. Усвідомлення особливостей вибраної професії, процесу навчання та професійної діяльності пов'язана з тим, якого особистісного сенсу набувають для людини професійні цілі, зміст діяльності, вимоги професійного та етичного характеру. Стресогенний характер діяльності в системі служби цивільного захисту вимагає професійно важливих якостей, мотиваційної стійкості до дій в складних та особливих умовах діяльності. Проте бажання оволодіти професією та процес становлення особистості як фахівця значною мірою залежить від професійної мотивації.

Проблема мотивації й мотивів поведінки й діяльності – одна зі стрижневих у психології. У психологічній науковій літературі представлено низку наукових праць щодо проблеми розвитку мотивації та її впливу на реалізацію особливого роду діяльності (Е. Ільїн, А. Маслоу, Б. Ломов, В. Бодров, В. А. Шубнякова, В. Ткаченко, Е. Дісі, К. Хойос, Л. Шумакова, М. Матюхіна, Н. Лебедева, Д. Ольшанський, Т. Магіс О. Гончарова, та ін.). Згідно теоретичного аналізу поняття мотивації розглядається у двох напрямках: 1) мотивація – сукупність психологічних утворень, які спонукають особистість до діяльності з метою задоволення потреб або до конкретних моделей поведінки (потреби, прагнення, наміри, цілі, мотиви); 2) мотивація – як механізм управління, який спонукає працівника до певного роду діяльності та орієнтує на досягнення цілей [1].

Мотивація керує поведінкою індивіда в залежності від її потреб. Домінуючі мотиви особистості впливають на її діяльність, в тому числі і на професійну. Якщо людина обирає певний вид діяльності, можна припустити, що саме ця діяльність допоможе їй задовольнити свої потреби та бажання. Мотивація фіксує стан про-

фесійної діяльності особистості й визначається постійно змінним співвідношенням різних спонукань, що включає в себе мотиваційна сфера. До таких спонукань належать: професійні наміри, потреба в професійній праці, професійне покликання, ціннісні орієнтації у професійній діяльності, мотиви професійної діяльності [2].

На основі вище сказаного, мотивацію професійної діяльності можна трактувати як процес та результат формування професійно важливих мотивів. Та для визначення професійної мотивації майбутніх рятувальників необхідно звернути увагу на специфіку їхньої майбутньої діяльності. Оскільки діяльність рятувальників відноситься до складних, ризиконебезпечних видів професійної діяльності та характеризується особливими умовами праці, завданнями, виконання яких пов'язано із ризиком для життя та здоров'я як самих рятувальників так і потерпілих, важкістю виконання професійних задач в умовах жорстких обмежень в часі, підвищеним рівнем відповідальності за професійні помилки, високою ймовірністю нанесення шкоди колегам та потерпілим під час виконання службових завдань.

Саме така специфіка діяльності рятувальників підвищує рівень необхідності вивчення їхньої професійної мотивації та викликає інтерес багатьох науковців. Проаналізувавши специфіку діяльності працівників аварійно-рятувальних підрозділів, можна сказати, що професійна мотивація майбутніх рятувальників це процес та результат формування професійно важливих мотивів, які виникають на основі усвідомлення цінності їхньої майбутньої професії, визначення основних аспектів службової діяльності та виконання службових обов'язків. Оскільки йдеться про майбутніх рятувальників – курсантів ЗВО із специфічними умовами праці, то відповідальність за формування сприятливої мотивації до служби та усвідомлення специфіки майбутньої діяльності значною мірою лягає на науково-педагогічний персонал та безпосередніх командирів.

З огляду на те, що професійна мотивація майбутніх рятувальників залежить від сформованості професійно важливих мотивів, доцільно буде сказати, що в кожного майбутнього рятувальника при виборі професії переважають різні мотиви. Для одних важелем вибору даної професії було соціальне визнання, самовдосконалення, альтруїстичні мотиви, тоді як для інших висока і стабільна оплата праці та налагодження впливових соціальних зв'язків.

Щодо класифікації професійних мотивів представників ризиконебезпечних професій найбільш повною є класифікація запропонована О. В. Тімченком. У якій автор виділяє 5 типів професійних мотивів: 1. Адекватний тип, який характеризується тим, що ціннісні орієнтації та пов'язані з ними професійні мотиви повністю узгоджуються з суспільною поведінкою особистості. 2. Ситуативний тип, пов'язаний з романтичною привабливістю професії або матеріальними інтересами. 3. Конформіський тип, властивий тим працівникам, які обрали професію під впливом референтної групи. 4. Компенсаторний тип, який притаманний особам, що прагнуть подолати слабкі сторони своєї особистості завдяки обраній діяльності. 5. Кримінальний тип, який характеризується антисоціальною спрямованістю та прагненням використовувати професію в своїх цілях [3].

Узагальнюючи, можна сказати, що мотивація професійної діяльності є динамічною системою, яка змінюється відповідно до етапів професійного становлення фахівця. Професійна мотивація курсантів ЗВО зі специфічними умовами навчання є значимим фактором успішної реалізації в майбутній професійній діяльності. Тому під професійною мотивацією майбутніх рятувальників розуміємо динамічну систему психологічних особливостей, яка регулюватиме та стимулюватиме поведінку особистості майбутнього рятувальника до дій в особливих умовах праці.

1. Ильин Е. П. Мотивация и мотивы. СПб.: Питер, 2003. 512 с.

2. Ковальчук О. П. Теоретичні аспекти дослідження мотивації професійної діяльності військовослужбовців. *Вісник Національного університету оборони України*. 2011. № 21. С. 135–139.

3. Тімченко О. В. Професійний стрес працівників органів внутрішніх справ України (концептуалізація, прогнозування, діагностика та корекція): дис. доктора психол. наук: 19.00.06. Харків, 2003. 427 с.

Ольга ФІНІВ ВПЛИВ РОЗЛАДІВ САМОПРИЙНЯТТЯ І СОЦІАЛЬНОЇ ІДЕНТИЧНОСТІ НА ПСИХІЧНЕ ЗДОРОВ'Я ОСОБИСТОСТІ: ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ.....	224
Оксана ХРИСТУК, Ольга УГРИН, Олександра КУЗЬО ДОСЛІДЖЕННЯ ОСОБЛИВОСТЕЙ ПЕРЕЖИВАННЯ СТРЕСУ У СТУДЕНТІВ В ПРОЦЕСІ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ ПІД ЧАС ПАНДЕМІЇ COVID-19.....	228
Олена ЦІЛЬМАК ОСОБИСТІНОСПРЯМОВАНІ ПРОФЕСІЙНІ МОТИВИ МАЙБУТНІХ ПСИХОЛОГІВ.....	231
Дмитро ШВЕЦЬ ПРОБЛЕМИ ОСОБИСТІСНОГО РОЗВИТКУ ПОЛІЦЕЙСЬКИХ НА ЕТАПІ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ.....	235
Анна ШИДЕЛКО ОСОБЛИВОСТІ СЕКСУАЛЬНОЇ ПОВЕДІНКИ ПІДЛІТКІВ У КОНТЕКСТІ ВІКОВОЇ ПСИХОЛОГІЇ.....	238
Валентина ЩЕРБИНА-ПРИЛУКА ЗНАЧЕННЯ РЕФЛЕКСІЇ ДЛЯ ПСИХІЧНОГО ЗДОРОВ'Я НЕПОВНОЛІТНІХ В УМОВАХ КРИЗОВОГО СУСПІЛЬСТВА.....	243
Роман ЯРЕМКО ПРОБЛЕМА ПРОФЕСІЙНОЇ МОТИВАЦІЇ МАЙБУТНІХ РЯТУВАЛЬНИКІВ.....	246

Наукове видання

ПСИХІЧНЕ ЗДОРОВ'Я ОСОБИСТОСТІ
У КРИЗОВОМУ СУСПІЛЬСТВІ

Збірник тез
V Всеукраїнської науково-практичної конференції

23 жовтня 2020 року

Укладач

З. Р. Кісіль,

доктор юридичних наук, професор,
декан факультету психології

Львівського державного університету внутрішніх справ

Опубліковано в авторській редакції

Зам. № 80-20.

Львівський державний університет внутрішніх справ
Україна, 79007, м. Львів, вул. Городоцька, 26.

Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи до державного реєстру
видавців, виготівників і розповсюджувачів видавничої продукції
ДК № 2541 від 26 червня 2006 р.